

Dziedziczenie w Polsce

Aleksander Gutkowski

12.08.2021

1 Dziedziczenie

Gdy umrze osoba, cały jej dorobek życiowy pozostanie przekazany innym osobom. Jakim i ile? Zależy.

W Polsce mamy 2 rodzaje dziedziczenia:

- dziedziczenie testamentowe;
- dziedziczenie ustawowe;

2 Dziedziczenie testamentowe

Testament to rozporządzenie własnym majątkiem na przez wybrane przez nas osoby. W Polsce jest prawo zachowku, czyli gdy ktoś zostaje pominięty w testamencie a należy mu się coś z tytułu ustawowego, wtedy dostanie $\frac{1}{2}$ majątku która przysługiwała mu. Jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni, to zachówek wynosi $\frac{2}{3}$ wartości udziału spadkowego, który by mu przypadł przy dziedziczeniu ustawowym.

3 Dziedziczenie ustawowe

Dziedziczenie według przepisów prawa spadkowego, mające miejsce, gdy spadkodawca nie sporządził testamentu albo testament jest nieważny.

Wikipedia :

Polskie prawo spadkowe określa kolejność w jakiej spadkobiercy ustawowi są powoływani do spadku:

W pierwszej kolejności do spadku zostają powołane dzieci spadkodawcy oraz małżonek. Dziedziczą oni w częściach równych. Jednak ułamkowa część spadku przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż $\frac{1}{4}$. Oznacza to, że jeśli mąż pozostawił po sobie żonę i dwoje dzieci, to wszyscy otrzymają po $\frac{1}{3}$ spadku. Jeśli jednak pozostawiłby żonę i czworo dzieci, to żona otrzyma $\frac{1}{4}$ spadku a czworo

dzieci pozostałe $\frac{3}{4}$ spadku.

Gdy dziecko spadkodawcy nie dożywa otwarcia spadku, jego udział spadkowy przypada jego dzieciom w częściach równych. Czyli w momencie, gdy spadkodawca pozostawia żonę, dwie córki oraz dwoje wnucząt po wcześniej zmarłym synu; to żona dziedziczy $\frac{1}{4}$ spadku, obie córki po $\frac{1}{4}$ spadku, zaś oboje wnucząt pozostała $\frac{1}{4}$ część spadku, która przypadłaby na syna spadkodawcy.

W sytuacji, gdy spadkodawca nie pozostawił zstępnych (dzieci naturalnych i przysposobionych), do spadku zostają powołani jego małżonek oraz jego rodzice. Udział każdego z rodziców, który dziedziczy wraz z małżonkiem, wynosi $\frac{1}{4}$ spadku. Kodeks w art. 932 § 2 uprzywilejowuje matkę spadkodawcy w sytuacji, gdy nie zostało ustalone ojcostwo. W takim przypadku bowiem dziedziczy ona $\frac{1}{2}$ spadku a małżonek pozostałą połowę. Rodzice przejmują cały spadek w razie, gdy spadkodawca nie pozostawił ani dzieci, ani małżonka.

Kolejno art. 932 § 4 mówi, iż w razie, gdy jedno z rodziców nie dożyło otwarcia spadku, to w jego miejsce wchodzi rodzeństwo spadkodawcy, dziedzicząc część przypadającą rodzicowi w częściach równych. Zarazem – wedle art. 933 – udział małżonka, który dziedziczy wraz z rodzicami, rodzeństwem, czy zstepnymi rodzeństwa współmałżonka, zawsze wynosi połowę spadku. W ten sposób przepisy chronią interes małżonka, który w czasie życia spadkodawcy przyczyniał się do wzrostu jego majątku (majątku, który potem wszedł w skład spadku).

Czyli w przypadku, gdy mąż pozostawia żonę a oboje jego rodzice żyją; to połowę spadku po nim obejmują rodzice a połowę wdowa. Jeśli umiera mąż, pozostawiając żonę a żyje jego matka oraz trzy siostry; to $\frac{1}{2}$ spadku przypada żonie, $\frac{1}{4}$ matce, $\frac{1}{4}$ trzem siostrą.

Podział spadku komplikuje się w sytuacji, gdy do dziedziczenia powołani zostają zstępni rodzeństwa. Taka sytuacja ma miejsce, gdy jedno z rodzeństwa, mające prawo do spadku, nie żyje. Na przykład: zmarły mąż miał żonę, matkę, dwie siostry oraz dwóch bratanków po zmarłym wcześniej bracie. W tej sytuacji $\frac{1}{2}$ spadku dziedziczy żona, $\frac{1}{4}$ matka, zaś $\frac{1}{4}$ dwie siostry oraz dwóch bratanków, którzy wchodzi w miejsce zmarłego uprzednio brata spadkodawcy. Wówczas udział siostr wynosi $\frac{1}{3}$ z $\frac{1}{4}$, a udział bratanków $\frac{1}{2}$ z $\frac{1}{3}$ z $\frac{1}{4}$.

Wreszcie małżonek spadkodawcy obejmuje całość spadku, w razie gdy zmarły małżonek nie posiadał ani rodziców, ani rodzeństwa, ani zstępnych rodzeństwa (siostrzeńców, bratanków, siostrzenice, bratanice itp.). Jednakże małżonek nie może dziedziczyć, jeśli spadkodawca wystąpił za życia o orzeczenie rozwodu lub separacji, a żądania te były uzasadnione. Owo wyłączenie następuje na mocy orzeczenia sądu. Wyłączenia może żądać każdy z pozostałych spadkobierców ustawowych, którzy zostali powołani do dziedziczenia w zbiegu z małżonkiem. Termin do wytoczenia powyższego powództwa, to 6 miesięcy od dnia, w którym

spadkobierca dowiedział się o otwarciu spadku, jednakże nie dalej niż 1 rok od otwarcia spadku. Małżonek nie może dziedziczyć na podstawie ustawy także wtedy gdy pozostawał w separacji ze spadkodawcą.

W następnej kolejności do spadku zostają powołani dziadkowie spadkodawcy. Dziedziczą oni spadek tylko wówczas, gdy spadkodawca nie miał ani małżonka, ani rodzeństwa, ani zstępnych rodzeństwa. W sytuacji, gdy w chwili otwarcia spadku żyją wszyscy dziadkowie (łącznie cztery osoby), to dziedziczą w częściach równych. Jeśli natomiast, któregoś z dziadków nie dożyje otwarcia spadku, to udział spadkowy przypada jego zstępny (dalszym krewnym spadkodawcy). Jeżeli zaś któregoś z dziadków nie posiadało potomstwa, to udział tej osoby przypada pozostałym dziadkom (na zasadzie przyrostu) (art. 934 Kodeksu cywilnego).

Do Kodeksu wprowadzono również art. 934. Zgodnie z nim do dziedziczenia mogą być powołane dzieci małżonka spadkodawcy (pasierbowie), ale tylko te, których oboje rodziców nie dożyło otwarcia spadku. Taka sytuacja ma miejsce wówczas, gdy spadkodawca nie miał rodziców, rodzeństwa, ani krewnych. Podstawę dziedziczenia pasierbów stanowi formalny stosunek powinowactwa, powstający z chwilą zawarcia przez rodzica pasierba – spadkobiercy małżeństwa ze spadkodawcą. Dziedziczenie pasierbów nie jest zależne od więzi uczuciowej łączącej ich ze spadkodawcą lub brakiem istnienia tejże więzi.